

ŞUBAT AYI FİYAT GELİŞMELERİ

6 Mart 2023

Özet

Tüketici fiyatları şubat ayında yüzde 3,15 oranında artmış, yıllık enflasyon 2,50 puan azalışla yüzde 55,18 seviyesine gerilemiştir. Bu dönemde yıllık enflasyon enerjide belirgin olmak üzere tüm ana gruplarda düşüş kaydetmiştir. Enerji fiyatlarında, kur ve emtia fiyatlarındaki görünümüne paralel olarak, son aylardaki ılımlı seyir sürmüştür. Temel mal grubunda da bu dönemde aylık artışların yavaşladığı izlenmiştir. Hizmetlerde fiyat artışı bir önceki aya göre yavaşlamakla birlikte, yemek hizmetleri, eğitim ve bakım-onarım gibi kalemler öncülüğünde nispeten yüksek seyretmiştir. Kirada aylık artış oranı bir önceki aya kıyasla önemli ölçüde gerilemiştir. Öte yandan, gıda fiyatları sebze, kırmızı et ile süt ve süt ürünleri öncülüğünde yüksek bir oranda artmaya devam etmiştir. Şubat ayında üretici fiyatları aylık artışı enerji fiyatlarındaki belirgin gerilemenin katkısıyla zayıflamıştır. Bu görünüm altında, B ve C endekslerinde yıllık enflasyon düşmüş, göstergelerin mevsimsellikten arındırılmış aylık artışı önemli ölçüde yavaşlayarak ocak ayı öncesindeki seviyelerine gerilemiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

Şubat ayında tüketici fiyatları yüzde 3,15 oranında artmış ve yıllık enflasyon 2,50 puan azalarak yüzde 55,18 seviyesine gerilemiştir (Grafik 1 ve Tablo 1). Yıllık değişim oranı B endeksinde 1,89 puan düşüşle yüzde 55,16, C endeksinde 2,39 puan azalışla yüzde 50,58 olmuştur (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bu dönemde ana grupların tamamında düşüş yaşanmıştır. Bir önceki aya göre temel mallar, enerji, hizmet, alkol-tütün-altın ile gıda ve alkolsüz içecekler gruplarının katkıları sırasıyla 1,19; 0,79; 0,28; 0,21 ve 0,03 puan azalmıştır.

Mevsimsellikten arındırılmış aylık artışlar önceki aya kıyasla B ve C endekslerinde belirgin şekilde yavaşlamıştır (Grafik 3). Fiyat artışları B endeksinde oluşan gruplardan işlenmiş gıdada yüksek seviyesini korurken, hizmet grubunda daha belirgin olmak üzere hizmet ve temel mallarda zayıflamıştır (Grafik 4).

Hizmet fiyatları şubat ayında yüzde 3,14 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 0,78 puan azalarak yüzde 61,64 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon kirada sınırlı bir miktar yükselirken, haberleşme ve diğer hizmetlerde yatay seyretmiş, ulaştırma ve lokanta-otel alt gruplarında azalış kaydetmiştir. Zamana bağlı fiyat ayarlamaları ve asgari ücret kaynaklı etkilerin önemli bir kısmının bir önceki ayda gerçekleşmesi ile birlikte hizmet grubunda aylık fiyat artışları alt gruplar genelinde yavaşlamıştır. Başta et olmak üzere gıda fiyatları kanalıyla girdi maliyetlerinden etkilenen lokanta-otel fiyatlarındaki aylık artış oranı önceki aya göre gerilemekle birlikte yüksek seyretmiş, diğer hizmetler alt grubunda bakım-onarımın yanı sıra eğitim hizmetleri öne çıkan kalemler olmuştur. Şubat ayında kirada aylık artış yüzde 2,66 ile bir önceki aya kıyasla önemli ölçüde yavaşlamıştır. Ulaştırma hizmetleri aylık artışı havayolu ile yolcu taşıma ücretlerindeki belirgin düşüşün öncülüğünde yavaşlama kaydetmiştir.

Temel mal grubunda yıllık enflasyon 3,76 puan düşüşle yüzde 41,06 olarak gerçekleşmiştir. Diğer temel mallarda daha belirgin olmak üzere, yıllık enflasyon tüm alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 6). Dayanıklı mal fiyatları (altın hariç) yüzde 2,49 oranında artış kaydederken, otomobil (yüzde 4,11) ve mobilya (yüzde 3,12) bu gelişmeyi sürükleyen kalemler olmuş, son aylarda yüksek artışlar sergileyen beyaz eşya fiyatları ise şubat ayında yatay seyretmiştir. Bu gelişmelerle, dayanıklı mal alt grubunda yıllık enflasyon 1,09 puan düşüşle yüzde 44,93 seviyesine gerilemiştir. Diğer temel mallarda fiyatlar yüzde 1,14 oranında artarak önceki aylara kıyasla önemli bir yavaşlama göstermiş, alt grup yıllık enflasyonu 8,38 puan düşüşle yüzde 48,48 olmuştur. Ev ile ilgili temizlik malzemeleri ve konutun bakım-onarımı ile ilgili malzemeler fiyat artışlarıyla, evcil hayvanlarla ilgili ürünler ise fiyat düşüşüyle öne çıkan kalemler olmuştur. Giyim ve ayakkabı alt grubunda fiyatlar sezon indirimlerinin devam etmesiyle yüzde 1,89 oranında gerilemiş, alt grup yıllık enflasyonu 2,61 puan azalışla yüzde 20,71 seviyesine düşmüştür.

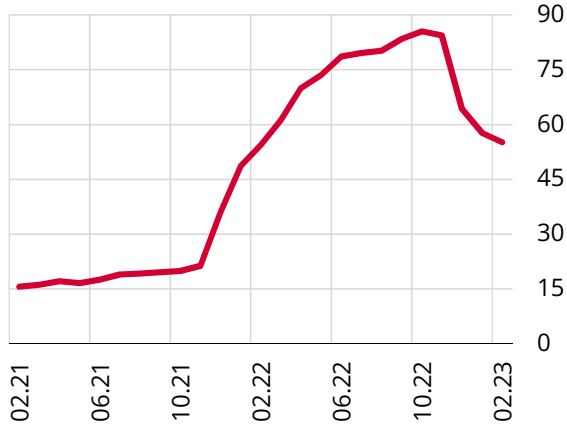
Enerji fiyatları yüzde 0,64 oranındaki artış ile ılımlı seyrini korumuştur. Böylelikle, bu grupta yıllık enflasyon 5,02 puan azalarak yüzde 50,01 seviyesine gerilemiştir (Grafik 7). Bu dönemde, uluslararası propan ve butan fiyatlarındaki gelişmeleri takiben tüp gaz fiyatları yüksek bir oranda (yüzde 7,89) artarken akaryakıt ve şebeke suyu fiyatlarındaki artış sınırlı (sırasıyla yüzde 0,72 ve 0,47) olmuştur.

Gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları aylık bazda yüzde 7,36 oranında artmış, yıllık enflasyon 1,67 puan azalarak yüzde 69,33 olmuştur (Grafik 7). Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada 2,67 puan düşüşle yüzde 66,13'e gerilerken, işlenmiş gıdada 0,31 puan artışla yüzde 73,87'ye yükselmiştir (Grafik 8). Mevsimsellikten arındırılmış veriler bu dönemde sebze grubunda daha belirgin olmak üzere taze meyve ve sebze fiyatlarında artışa işaret etmiştir. Perakende sektöründeki fiyat sabitleme kampanyalarının sona ermesiyle şubat ayında süt ve süt ürünlerinde belirgin artışlar izlenmiştir. Buna ek olarak, kırmızı et, beyaz et, işlenmiş et ürünleri ve alkolsüz içecekler fiyat artışlarıyla öne çıkan diğer kalemler olmuştur.

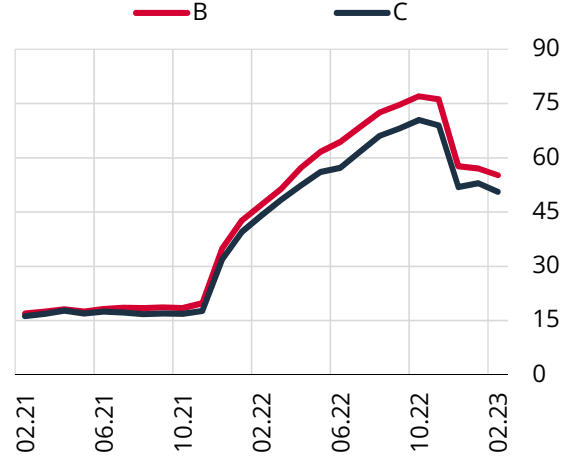
Yurt içi üretici fiyatları şubat ayında yüzde 1,56 oranında artmış, yıllık enflasyon 9,85 puan azalarak yüzde 76,61 olmuştur (Grafik 9 ve Tablo 2). Yıllık enflasyon alt grupların tümünde düşüş kaydederken (Grafik 10), aylık bazda enerji fiyatları belirgin bir azalış (yüzde -4,47) göstermiştir. Aylık fiyat gelişmeleri sektörler bazında incelendiğinde, elektrikli teçhizat fiyatlarındaki hızlanma öne çıkmaktadır.

Grafik ve Tablolar

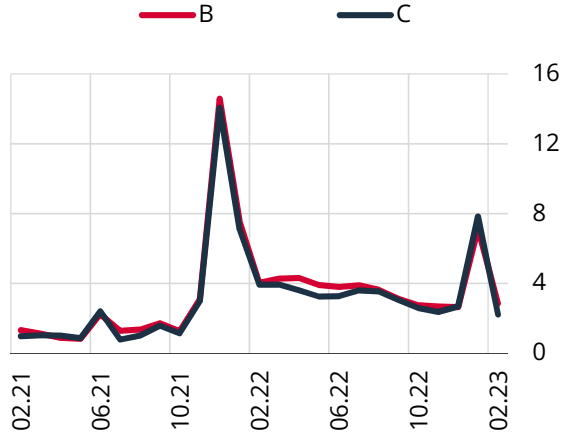
Grafik 1: TÜFE (Yıllık % Değişim)

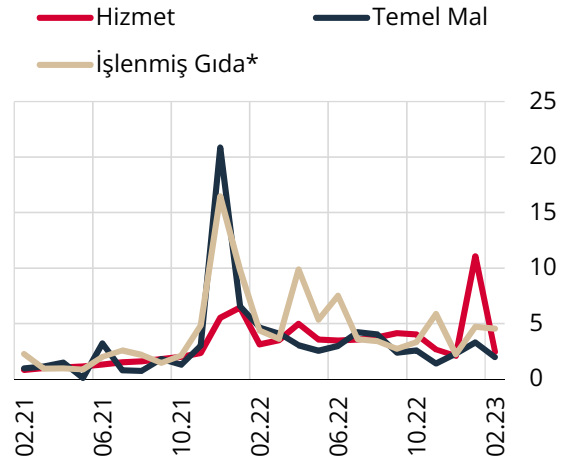
Grafik 2: B ve C (Yıllık % Değişim)

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Aylık % Değişim)

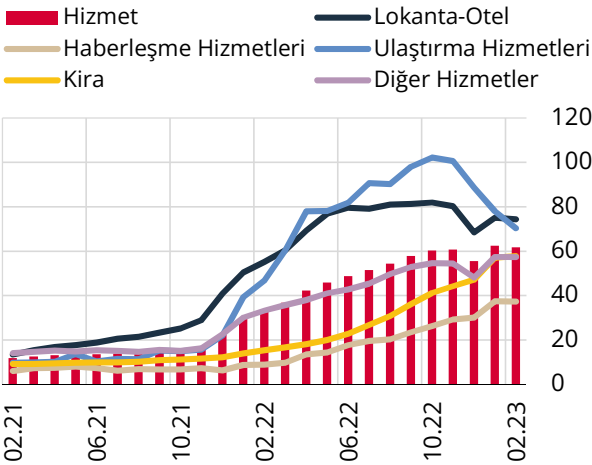

Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri (Mevsimsellikten Arındırılmış, Aylık % Değişim)

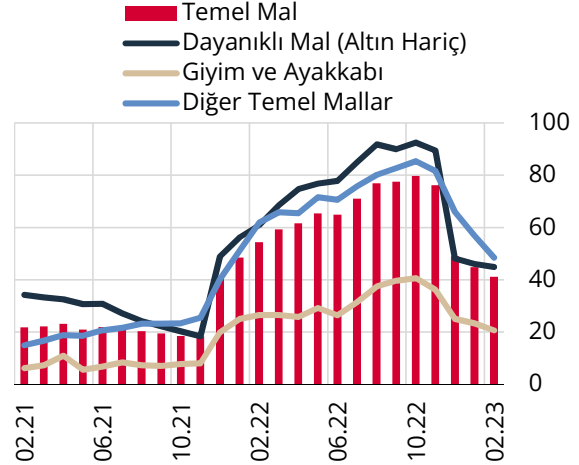

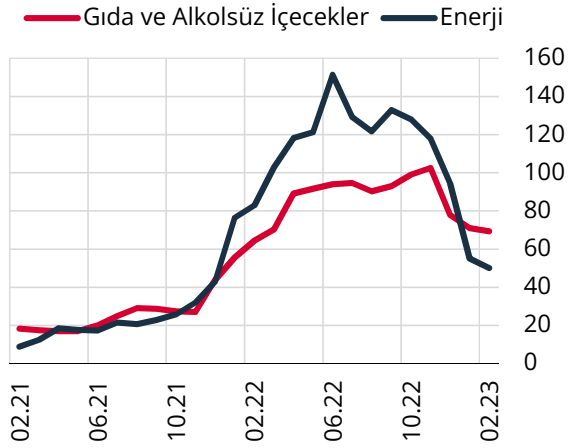
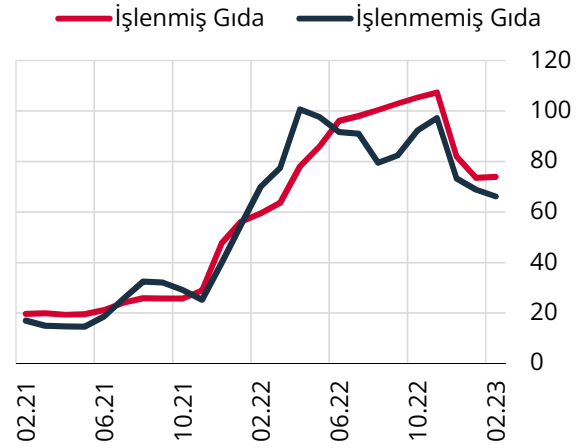
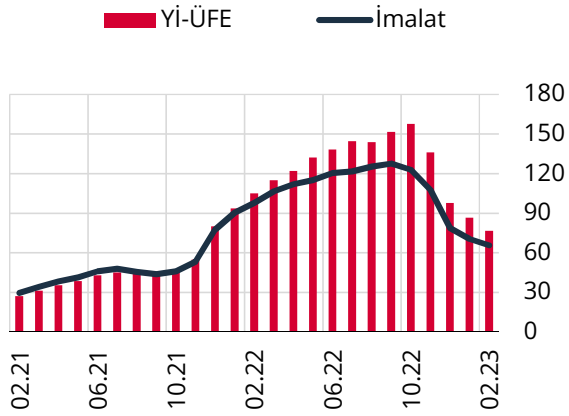
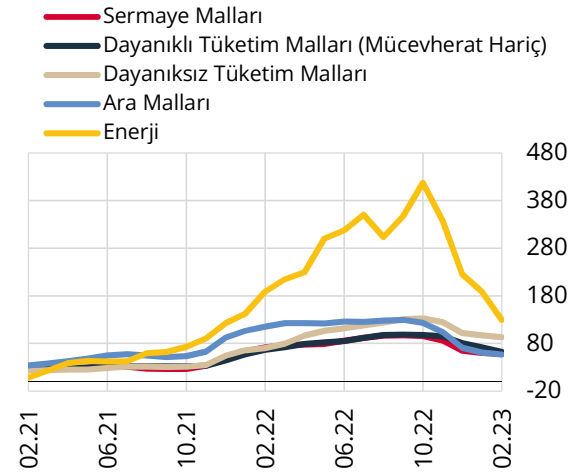
* İşlenmiş gıda grubunda mevsimsel etki bulunmamaktadır.

Grafik 5: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

Grafik 6: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 7: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)**Grafik 8: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda (Yıllık % Değişim)****Grafik 9: Yi-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)****Grafik 10: Yi-ÜFE Ana Sanayi Grupları (Yıllık % Değişim)**

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Şub.23	Şub.22	Şub.23	Şub.22
TÜFE	3,15	4,81	55,18	54,44
1. Mallar	3,15	5,20	52,72	62,53
Enerji	0,64	4,00	50,01	82,98
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	7,36	8,41	69,33	64,47
İşlenmemiş Gıda	11,05	12,83	66,13	69,93
Taze Meyve-Sebze	18,04	32,16	40,43	80,84
Diğer İşlenmemiş	6,83	2,49	83,02	61,90
İşlenmiş Gıda	4,56	4,37	73,87	59,42
Ekmek ve Tahıllar	2,74	5,40	63,03	68,60
Diğer İşlenmiş	5,47	3,80	79,99	54,56
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	0,94	3,39	41,79	54,06
Temel Mallar	1,15	3,85	41,06	54,38
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	2,49	3,27	44,93	60,94
Giyim ve Ayakkabı (*)	-1,89	0,23	20,71	26,55
Diğer Temel Mallar	1,14	6,85	48,48	61,89
Alkollü İçecekler ve Tütün	-0,43	0,44	49,29	45,78
Altın	-1,25	3,80	36,49	93,15
2. Hizmetler	3,14	3,63	61,64	32,89
Kira	2,66	2,22	57,74	15,45
Lokanta ve Oteller	4,07	4,54	74,34	55,20
Ulaştırma Hizmetleri	1,16	5,73	70,27	46,87
Haberleşme Hizmetleri	1,18	1,22	37,36	8,89
Diğer Hizmetler	3,64	3,64	57,40	33,26
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	2,62	3,87	55,16	47,01
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	2,13	3,75	50,58	44,05
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	2,29	3,89	54,22	52,73
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	3,71	5,56	54,10	56,14

Kaynak: TÜİK.

* Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık (%)	Şubat 2023		Şubat 2022	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	1,56	76,61	7,22	105,01
Madencilik	3,69	2,39	93,92	6,39	98,70
İmalat	83,81	2,63	65,68	5,60	97,86
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	78,48	2,90	66,66	5,40	93,60
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	68,94	2,85	70,85	5,67	87,74
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	11,96	-6,78	152,11	24,66	202,51
Su Temini	0,55	0,90	103,60	7,37	33,73
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		2,76	57,05	5,33	115,13
Dayanıklı Tüketim Malları		1,89	60,34	7,66	69,20
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		2,12	62,00	7,94	66,59
Dayanısız Tüketim Malları		3,14	92,95	5,38	70,00
Sermaye Malı		3,38	58,04	4,79	71,90
Enerji		-4,47	129,50	19,98	188,47

Kaynak: TÜİK.